

české univerzitě. Nenechme si tuto určitě nečekanou příležitost ujít!

Miloš Dokulil

Ľubomír Belás, *Kant a Machiavelli. Historicko-filozofická analýza a komparácia*, Prešov: Prešovská univerzita 2013, 126 s.

Přední slovenský znalec novověké filozofie, zejména díla I. Kanta, profesor Prešovské univerzity Ľubomír Belás se ve své poslední monografii *Kant a Machiavelli. Historicko-filozofická analýza a komparácia* zabývá dvěma významnými postavami z různých epoch evropského filozofického myšlení.

V první kapitole N. Machiavelli: Etika, politika a dejiny autor rekapituluje na pozadí dobových událostí a Machiavelliho osudů jeho názory a věnuje se v tomto kontextu především rozboru jeho pojetí moci a státu. Jeho textová analýza se opírá o všechny klíčové Machiavelliho práce – *Vladaře*, *Úvahy o prvních deseti knihách Tita Livia* a *Florentské dějiny*. Vymezuje rovněž přesně Machiavelliho vztah k otázce morálky a rekonstruuje jeho občanskou etiku, zejména jeho úvahy o problematice ctnosti. Je třeba ocenit, že Belás neopomněl velmi poučeně ukázat klíčové místo pojmů *virtù*, *fortuna*, *necessità* a *occasione* ve struktuře Machiavelliho politického myšlení. Značnou pozornost pak přirozeně věnoval Machiavelliho přístupu k dějinám a jejich vztahu k politice.

Druhá kapitola I. Kant: Dejiny, spoločnosť a politika se opírá o analýzu Kantových spisů *Kritika čistého rozumu*, *Kritika soudnosti*, *K věčnému míru*, *Náboženství v hranicích pouhého rozumu*, *Metafyzika mravů* a řady dalších Kantových textů. Citlivě se autor vyrovnal s tím, že Kant nenapsal žádnou práci, která by se speciálně věnovala problematice společnosti, a navíc se v jeho malých spisech

(*Co je osvícenství a Idea k všeobecným dějinám*) setkáváme s dvěma různými typy společnosti – stavovskou a občanskou. Právě tyto tzv. malé spisy pokládá Belás správně za východisko našeho přístupu ke Kantově filozofii dějin.

Čtenářovo očekávání vzbuzuje zejména třetí kapitola Kant a Machiavelli: Historicko-filozofická a systematická komparácia. Je to neobvyklý a nesporně odvážný pokus o srovnání zcela odlišných myslitelů. Už v předchozích kapitolách autor prokázal hlubokou znalost jejich díla. Pokládá sice za evidentní, že oba myslitelé jsou zakotveni v různých geografických a časových realitách, v odlišných kulturně-duchovních souvislostech a ideových zdrojích, přesto však je podle jeho názoru spojuje proces emancipace od autority a tradice začínající v renesanci, proces, který je přirozeně obsáhlý, dynamický a v konkrétních podobách bohatě strukturovaný. Otázkou zůstává, zda to není ke skutečně oprávněné komparaci málo a zda pod tímto úhlem pohledu nemůžeme nakonec srovnávat kterýkoliv myslitele novověku, protože se většinou všichni snažili o emancipaci od autority a svazující tradice.

Přestože některé Belásovy formulace nemusejí být přijaty jednoznačně a mohou být pokládány za diskusní, jako například o Karlu Jaspersovi jako jediném Kantově skutečném žákovi, je jeho monografie přínosem, příkladem solidní filozofické práce a inspirací pro další historicko-filozofické bádání.

Jan Zouhar

Konrad Paul Liessmann, *Chvála hranic. Kritika politické rozlišovací schopnosti*, př. Milan Váňa, Praha: Academia 2014, 143 s.

Konrada Liessmanna známe jako autora několika knih přeložených do češtiny, z nichž snad největší rozruch vzbudila